

niam unice amabat Deum, amabaturque ab ipso, & suis A visceribus viscera Dei, hoc est, Filium illius continuit. Sed & Cantores quasi in choris de eadem possimus interpretari, continentes inter se virtutes omnes, ac nihil sibi ut in aliis contigit Sanctis, ab hostium timentes incuribus, sed quasi depositis armis, pœana cantantes in laudem Dei; quos in pacifica sua Sulamite pacificus item Salomon ipsius choros castrosum se vidisse cecinit a.

PSALMUS

OCTOGESIMUS SEPTIMUS.

Canticum Psalmi.

1. Filiis Core, in finem, pro Maheleth ad respondendum, intellectus Eman Ezrahite.

- 1. Domine Deus salutis meæ: in die clamavi, & nocte coram te.
- 3. Intret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad preces meas.
- 4. Quia repleta est malis anima mea: & vita mea inferno appropinquavit.
- 5. Estimatus sum cum descenditibus in lacum: factus sum sicut homo sine adjutorio.
- 6. Inter mortuos lier.

Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non est memor amplius: & ipsi de manu tua repulsi sunt.

- 7. Posuerunt me in lacu inferiori: in tenebrosis, & in umbra mortis.
- 8. Super me confirmatus est furor tuus: & omnes fluctus tuos induxisti super me.
- 9. Longè fecisti notos meos à me: posuerunt me abominationem sibi.

Traditus sum, & non egrediebar: 10. Oculi mei languerunt præ inopia.

Clamavi ad te, Domine, tota die: expandi ad te manus meas:

- 11. Numquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt, & consuebuntur tibi?
- 12. Numquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam, & veritatem tuam in perditione?
- 13. Numquid cognoscetur in tenebris mirabilia tua: & iustitia tua in terra oblivioni?
- 14. Et ego ad te, Domine, clamavi: & mane oratio mea præveniet te.
- 15. Ut quid Domine repellis orationem meam: avertis faciem tuam à me?
- 16. Pauper sum ego, & in laboribus à juventute mea: exaltatus autem, humiliatus sum, & conturbatus.
- 17. In me transierunt iræ tuæ: & terrores tui conturbaverunt me.
- 18. Circumderunt me sicut aqua tota die: circumdederunt me amicum.
- 19. Elongasti me a similibus, & proximos: & notos meos à miseria.

Titulus, & Argumentum.

1. Filiis Core, in finem, pro Maheleth ad respondendum, intellectus Eman Ezrahite.

Genit in titulo declaratione, pro Maheleth, & ad respondendum, & Eman Ezrahite, quia de reliquis dictum aliis, R. Kimhi fatetur incognitum esse titulum istum. Conandum nobis tamen quum verisimillima proferret. Maheleth scribitur alii abique aspiratione Maheleth, quomodo & גמלה, sed Hebraicè est מלהלח Machalath. In Palmitamen est titulo, ubi est eadem vox Hebraea & Græca, Latina est Maheleth. Inde petenda, quæ huc spectans. Utrobique variant eodem serè modo interpretationes. Conveniunt plures de Græcis, atque Hieronymus, ut significet abominum, vel choream, Chorum quoque Latinè exponunt Augustinus, Cassiodorus, Bruno uterque, Haymo, Hugo, & alii: sed legitur Maheleth, Remigius autem Maheleth, Rieckelios Maheleth: & in textu ejus, qui notatur nomine Hieronymi Auctoris commentarii, Maheleth, quæ terminatio propriè accedit ad Hebraeam. In Arnobio est Maheleth, quod interpretatur desinatium, sicut Eman pauperem. Agellius, qui Psalm. 52. corruptam sine dubio lectione micutus fuerat Amalech & nihil eo loci dixerat, hic Maheleth refert infirmitatem significare, vel quia populus in captivitate tamquam infirmus esset, & in isto Psalmi medici opem quereret; vel quod animo, corporis cunctis agrè esset, multaque sint hic, quæ conveniant ægroranti. Meminit aliarum opinionem de modulo cantienæ inchoatæ à Maheleth, ad cuius instar Palmitamen esse canit debet: de instrumentum musico sic appellatur, quod interdum vocant LXX. chorum (id Generatibus, quia significat infirmitatem, lugubribus accommodatum dicit, quæ ratio non valde congruit titulo Psalmi 52.) de choro, ut significat cæcum ladentium, aut, cæcitantium. Placec iudicium ipsius, ut sit ultima sententia melior, quia Symmachus vertit δὲ χορῶν, per chorum, vel χορῶν, dupliciter chori. Aquila δὲ χορῶν, super choream; deinde, quoniam sequentia verba ad respondendum, indicant pertinentes, & succincentes, minime probabilis translatio (super barreditatem.) Lege dicta in titulo Psalmi 52. Jam verò, ad respondendum, præ quo Hieronymus vertit, ad præcedendum, alii, ad eandem, aut laudandum. Chaldaicè, ad laudandum pro oratione, ad eandem pro intellectu bene (hoc respondet nomini intellectus, quod hic betur in titulo) significat alterius Choris cantandum Psalmum fuisse, eo modo, quo in historia Machabæorum * Jonathan inchoans respondisse ceteri scribantur. Exponunt alii, ut R. Kimhi, Cajetanus, Felix, &c. מלהלח lebanoth, ad affigendum, aut, humiliandum, aut de afflictione, aut, super afflictionem, nonnulli b. ad migrandum, vel, mansuescendum. Verbum מלהלח inchoans inter multas significaciones, habet etiam istas, quas retulimus. Sed merito præferenda est hic illa, quam tradiderunt LXX. & Editio vulgata sequitur. Ezechias vim præparata est forma verborum, quæ peccatis pressus dum à DEO vocatur, ipsi respondere valeat.

Ultimo loco ponitur Eman Ezrahite, Græcè ἀδὴν Ἰσραὴλ, Eman Israelita. In Palterio Romano, & Gallicano Eman Israelita, & apud Lombardum citatur cædices habentes ἀδὴν Ἰσραὴλ, quod quid sibi velit, ignoro, Latini quoque legunt Eman Israelita, præter eum, qui dicitur Hieronymus, Auctori commentarii, & Lyranus, & Remigius, qui Heman Ezrahite, quamvis in ipso commentario hic Israelitam legit, & Ezrahitam, cuius ultimi nominis notionem ait esse, orientis advena. Paraphrastes pro Ezrahite ponit מלהלח, præter eum, qui dicitur Hieronymus. Hic man cognominatum Hierolimam ad differentiationem ab alienigenis, qui vocarentur eodem nomine. Denique Rieckelios refert aliquos legere Iseiam. Tanta est usus nominis corruptio. Nomen primum Latine etiam scriptum reperio, nunc aspiratione, nunc abique aspiratione. R. A. scribendi ratio esset Heman, quia Hebr. est מן Heman. Monet Euthymalios legisse Eiham Israelita, quod lego etiam in Bibliis editis

Sensus loci.

Titulus incognitus.

Varie opiniones de voce Maheleth.

Gal. lib. 6. cap. 4.

Ex. 31. 16.

Basilæ, & Argentorati. Heman autem Israelitam vocari docet, atque post eum Nicephorus, non quod alii cantores non essent Israelitæ, sed quoniam alii fortassis alienigenæ nomine vocabantur eodem, vel tale illi, ut & Ethan, de quo mox, erat cognomen. Ethan in titulo Pl. sequentis cognominatur Ezrahite, & in historia Regum a, ubi laudatur à sapientia cum Heman, & Calcol, & Darda, dicunturque omnes filii Mahol. In Paralipomenis b, idem isti vocantur: Zara adjecto Zamri, sed pro Darda Zara nominatur דרר Darabb, & דרר Darabb, & Pater Zara דרר Zerach, unde patronymicum דרר Ezrahite, Ezrahite, vel, Ezrahite, ut scribitur aliqui aspirata vocabula Latine, v.g. mili, nihil, &c. quod communicari possit omnibus quinque filiis, quamvis, ut dixi, soli Ethan tribuatur in 3. Reg. citato, & in titulo Plal. leg. dicto autem loco Paralip. nulli, nec Ethan quidem. Quum verò in illo libro Regum, omisso Zamri, ceteri partem habuisse scribantur Mahol, videri possit eundem patrem nomine duplici appellatum. Genebrardus Heman illum sapientem Samuelis nepotem facit, & Principem cantorum eum Asaph fratrem c, de eo B autem negat hic esse fermionem, sed cum Lyrano de alio, qui Zare filii Juda, filius fuerit, aut alterius, qui floeretur tempore exitus de Aegypto, à quo cognominetur Ezrahite, tamquam ducens à Zara originem, & hunc filium Core, quos constat sub Moyse vixisse, dicere Plalm. Jam aliis respondit filios Core in Psalmorum titulis, non qui Moyfis vixerent ætate, led cantos. es à Davide constitutos, significat: re: quæ communis etiam hoc loco sententia est. Abulensis ex illam Heman & Ethan eodem esse, qui laudantur à sapientia in historia Regum, & consimili scribitur præfati cantorum in Paralip. Sed in his libris nunc Heman appellatur filius Joel filii Samuel, Beda que sentit hunc nomen esse, qui filius est Joel: nunc videns R. gem in sermone Dei. Quomodo autem idem Heman filius dicitur Joel, filii Samuelis, qui simul filius Mahol & Zare, ille ipse, inquam, ad eam sapiens, & præfectus cantorum, ut Abulensis quoque sentit, non occurrit quid respondeam, quia licet alio tria interdum nomina sint, non tamen idem potest esse Samuel, & Juda; & multò minus potest idem esse de Tribu Juda & Levi, nec præfati cantorum erant ex alia Tribu quam Levi. Cajetanus post alios Hebræos apud Lyranum, Ezrahite nomen patriæ Ezrah, vult esse, sicut Anathothites Jeremias cognominabatur. Variabiles & Sa, ante quos Græcum, quem credit Agellius, Eulebium, dicentem citat, id sibi traditum ab Hebræo quodam, quia Heman erat filius Ezrah. Alii quasi stirpem, & originem aliorum multorum quia Plalm. Zarah vult esse. Nomen loci tale in Judæa nullum reperio: nomen viri proprium Ezrah vel Edrah scribitur מלהלח, vel מלהלח i. Hier.

h per Ethan ait intelligi Abraham, per Eman Moysem, per Chalcol Joseph, per Darda duodecim Tribus, per Mahol Jacob. Secutus in ea re est traditiones Hebræas, non semper peritas, quia etymologice horum vocabulorum, quas assert, non sunt omnes veræ, nec scriptio orthographica in Eman, quod scribi debuit Heman, quod est Hebraicè מן Heman, ut ante dixi; ac proinde non significat fidelium, qui debent scribi, מן eman. Produunt in Chronico Hebr. quod Seder holam nominant h, h Aegyptii fuisse sapientissimi, Hebræos Joseph, m, & ceteri faciunt, & plures asserunt Levitas atque Cantores fuisse & alii, ut Abulensis, Lyranus, Basilus Zachariæ carminum peritos, ita ut qui Pl. gerant in titulo Ethan vel Idithun, qui putantur idem, & Heman, sicut etiam Alaph, ab his compoisti credantur. Cantores resillio admittit, & cantorum præfectos, compositorem omnium Psalmor. Davidem unum, quod alibi probavi, assero: qui fuerit illi, incompertum adhuc habeo, præfati Heman. Certe idem non est nomen cum Aman, ut Avguanus credit. Agellium, qui vult, audiat, quod idem est in dativo, denotare Pl. commendatum cuidam præfecto cantorum de stirpe Heman Ezrahite, non ipsimet Heman, eo pacto quod fada Princeps ipsi Aareni dicitur * est Hebraicè, quod interpres vertit de stirpe Aaron. Probabilis conjectura. Nil autem notat de Græca lectione, quæ habet Ἰσραὴλ, cum se illam tueri proficitur, imò legat Ezrahite. Tandem circa titulum volo te observare, Bedam Hier. tribuere, quæ quum non extent in illo, qui nunc sub illius nomine circumferretur, argumento est hunc non esse verum Hier. quod præp. admonui. Verba sunt hæc. Psalmus iste refertur ad fidem, Lorini in Psal. Tom. III.

A & filii Core præcedentibus, omnis in eandem vocem respondit Chorus Eman Israelita, sensu prudentiaque compositus. Nec tamen ita verum locutum Hieronymum, compositum, quum & Israelitam dicit, pro Ezrahite, Eman legat, & interpretetur fidelium, cum sit Heman, ut ante docui, quod fidelium non significat.

De argumentis Pl. admodum recepta opinio esse querulam hominis astricti, & expolteriorum orationem, quæ sic tota in hoc versetur, ut præter mortem aliorum Psalmor. nullam adiciat, nec in fine quidem consolationem. Sub typo graviorum calamitatum, quas David, vel à Saule passus est, vel Abialone, arque nomine describit infirmitatis, uti & hanc tum propriè simul vel, agitur de P. sione Christi. Videtur Euthym. Niceph. Latini passim hanc ipsam Christi Passionem Pl. literaliter etiam, ut materiam assignare: cui Passioni, ut ait Augustinus, alludens ad Maheleth, quod corruptè legit Maheleth, quatenus chorum tonat; & ad alia verba, ad respondendum, oportet nos velut in charitatis choro concinentes, id est, imitantes respondere, juxta Petri præceptum, & Joannis P. Ludit idem, & alii in etymologice nominum, quas variè, nec omnino verè tradunt, & applicantes tum ad Christum, tum ad nos. Basilus & Theodoret. ajunt Prophetiam quidem esse de calamitatibus Judæorum, ac de servitute Babylonica, quæ R. Salomonis etiam sententia est; atque Lyranus & Avguanus, verum simul & de universæ naturæ humanæ post peccatum doloribus, & convenire hanc orationem illis, qui reliquis magis p. sunt. Præter Enarratores Marcellino scribens Athanasius, Passionem Christi tractari ait in Pl. isto, tum ubi dicitur ex illius persona quæ loqui per totum Pl. inducitur, super me confirmatus est furor tuus, &c. Recenat præterea inter Pl. qui colloquia cum Deo, preces, obsecrationesque complectuntur. Nec dubium quin quilibet ad seipsum transferre Plalm. totum possit, quando patitur tribulationem. Concilium quidem Salegonstadiense habitum in Germania anno 1023. præcipit recitari cum 89. & 40. pro infirmis, & pro salute totius Ecclesiæ. Ultrap Ecclesia Pl. hunc tum in Parateves, tum in Sabbati Sancti maritimali Officio, tum etiam de dedicatione Ecclesiæ, Optima Synopsis totius Pl. quam tradit Beda, ut Christus deprecatur auxilium per similitudines varias, contentum ium referens, quem à Judæis erat perperissus: enumerat que sit passurus, aliteris mortuos à medicis non esse suscitandos, ut Deo possint consistere: neget misericordiam ejusdem edicere sepultos posse, aut perditos laudes illius peritorare, propterea retractionem sibi celerrimam venire deprecatur. Non dubium, quin multò magis Christus deprecetur mortis suæ causam, peccata nostra, fides iacturam, inieritum pietatis, Religionis oblivionem, deformitatem damnique malitiae.

Argumentum.

Allusio ad Maheleth.

1. Reg. 2. 22. p. 1. 3. 16.

1. Reg. 2. 22. p. 1. 3. 16.

- Vers. 2.) Domine Deus salutis meæ: in die clamavi, & nocte coram te.
- Vers. 3.) Intret in conspectu tuo oratio mea, inclinavi aurem tuam ad preces meas.

Domine, ac Deum suum David, Christus, quivis pius auctorem vocans propriè salutis, cuiusque virtus nunquam illius saluti deservit, & in quo spes omnis fira sit salutis tuæ, ait se salutis ejusdem præsentia, & favore valde indigentem, ipsum, ipsamque continentem diu, ac noctu, quo tempore vacans, quiescens, dormiunt alii, inclamare, atque in moytem in modum efflagitare, ut suam finat in ejus conspectum orationem venire, & attendat aretibus, inclinat, facilibus, faveribus auribus ad contentiorem supplicis vocis & orationis, quam fundit ex intimo cordis affectu. Duo ponit quibus persudat & exoret, quod ipsum facere Deum deat auctorem salutis: quod ipse pro sua parte præstet, ut perseveranter dies, nocteque, & ardent oret. Potuit Christus ut homo, quod notat Euth. ac Niceph. appellare Patrem Dominum, Deumque. Ait præterea Euthymidem & noctem particulariter intelligi, quia Christus produs est orationem, & preces aut quas habuit pro discipulis, aut quas protulit, quòd petit transire à seculum mortis s. Eadem observantur verè à Latinis, & dies, nocte quoque gemina, quæ vocant fortuna prosperitatis & adversitatis, quemadmodum in Plalm. 41. t. in die mandavit Dominus misericordiam suam, & nocte canticum ejus. V. 2. Lege

Sensus loci.

1. Reg. 2. 22. p. 1. 3. 16.

1. Reg. 2. 22. p. 1. 3. 16.

1. Reg. 2. 22. p. 1. 3. 16.

